

Ο ρόλος του Διευθυντή ΣΜΕΑ στην ανάπτυξη της
συνεργατικότητας όλων όσων εμπλέκονται στην ποιότητα ζωής
του προσώπου με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

Ημερίδα Ι.Ε.Π. Αθήνα: 13 Δεκεμβρίου 2013.

Κωνσταντίνος Μ. Ντίνας PhD

Διευθυντής Ειδικού Δ.Σ. Γιάννουλης

ntinask@windtools.gr

dimgiann@sch.gr

Πραγματικότητα

- ❑ Μη παρέμβαση στα προβλήματα συμπεριφοράς (Ntinas, 2013)
 - ❑ Χάσμα ανάμεσα στο επίπεδο των παρεχόμενων υπηρεσιών στο πεδίο της πράξης και αυτές που η έρευνα προτείνει (Reid, 1991).
 - ❑ Ποιός ο λόγος να γίνεται έρευνα αν τα παράγωγά της δεν εφαρμόζονται στο πεδίο της πράξης; (Foxx, 1996a).
 - ❑ Η ειδική αγωγή είναι ένα πεδίο στασιμότητας και χαμηλών προσδοκιών. Τα κλειστά συστήματα τείνουν να πεθαίνουν (Foxx, 1996a).
 - ❑ Γονείς: Παραδοσιακά χρησιμοποιούνται ως παθητικές πηγές πληροφόρησης αντί για ενεργοί συμμετέτοχοι.
-

ΛΥΣΗ: ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΔΡΑΣΗΣ

- Από την ειδικοκεντρική στην καταναλωτικοκεντρική διαδικασία λήψης αποφάσεων
 - Habermas και διαδικασία λήψης αποφάσεων
 - Ενεργός ισότιμη εμπλοκή όλων των σημαντικών παραγόντων της ποιότητας ζωής του προσώπου
 - Επιμόρφωση όλων των εμπλεκομένων
-

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

- ❑ Ομοιόμορφη παρέμβαση
 - ❑ Γενίκευση
 - ❑ Μακροπρόθεσμος προσωποκεντρικός εκπαιδευτικός σχεδιασμός
 - ❑ Δίκτυο υποστήριξης προσωπικού, πρόληψη εξουθένωσης
 - ❑ Αύξηση του βαθμού στον οποίο το σύστημα είναι υπόλογο στο δικαίωμα του προσώπου σε ικανή και αποτελεσματική εκπαίδευση.
-

Παράδειγμα προσωποκεντρικού σχεδιασμού

- Η Υποστήριξη Θετικής Συμπεριφοράς δίνει έμφαση στην πρόληψη, στην κοινωνική εγκυρότητα των παρεμβάσεων και τη ανάλυση των συστημάτων στοχεύοντας να επιφέρει αλλαγές στην ποιότητα ζωής τόσο του προσώπου όσο και όλων όσοι εμπλέκονται σε αυτή (Carr, 1997' Carr *et al.*, 2002).
-

Προσωποκεντρικός σχεδιασμός

Η ομάδα καλείται να απαντήσει στις εξής ερωτήσεις κλειδιά

- *Ποιος είναι ο μαθητής;*
 - *Ποιο είναι το όραμά μας;*
 - *Ποιος είναι ο εφιάλτης μας;*
 - *Τι αποτελεί μια ιδανική μέρα για τον μαθητή μας*
-

Προβλήματα συμπεριφοράς

Κύριο εμπόδιο στην παροχή εκπαίδευσης

- ❑ Αδυναμία σύνδεσης της λειτουργίας της συμπεριφοράς με εμφανή παρέμβαση (Ntinas, et al., 2007; Weigle, 1995).
 - ❑ Αδυναμία ελέγχου κρίσεων
 - ❑ Συνεπακόλουθα μη παρέμβαση και παγίδευση σε μια κουλτούρα μιζέριας και χαμηλών προσδοκιών (Foxx, 1996a).
-

Αλλαγή

$$A = a \times \beta \times \gamma > X$$

A= Αλλαγή

a= Η απογοήτευση από την υπάρχουσα κατάσταση να διαπερνά το 80% των εμπλεκόμενων

β= Όραμα: Που είμαστε και που θέλουμε να φτάσουμε

γ= Ο κατάλληλος διαχειριστής που θα το υλοποιήσει συντονίζοντας τους εμπλεκόμενους παράγοντες

X= Το κόστος της αλλαγής.

Αντίσταση

Παραμένει σθεναρή παρά τη μείωση του κόστους.
Παράδειγμα η διαδικασία εκτίμησης της
λειτουργίας της συμπεριφοράς.

*Τι πρέπει να κάνετε για να αποφύγετε την
εκτίμηση της λειτουργίας συμπεριφοράς αν το
ζητήσουν οι γονείς. (Οδηγία ιστοσελίδας
δασκάλων, Jacobson, 2000)*

Η σύγκρουση ανάμεσα στην επίσημη και την ανεπίσημη κουλτούρα

- ❑ Στα μάτια του προσωπικού ο διευθυντής εκφράζει την επίσημη εργασιακή κουλτούρα
 - ❑ Μια οργανωμένη ομάδα συναδέλφων μπορεί να εκφράζει την κυρίαρχη κουλτούρα του σχολείου (*ανεπίσημη κουλτούρα*).
 - ❑ Η ανεπίσημη εργασιακή κουλτούρα (π.χ. *μικροπολιτική, στασιμότητα, αντίσταση στην καινοτομία*) μπορεί να έρθει σε σύγκρουση με την επίσημη.
-

Ο διευθυντής ως ιππότης της αλλαγής

- Όσο καλά και αν εξοπλίσεις τεχνικά τον ιππότη της αλλαγής τα σχολεία θα φάνε την αστραφτερή του πανοπλία για πρωινό (Georgiades & Phyllimore, 1975).

Ο διευθυντής ως αναλυτής συμπεριφοράς

- Ο Διευθυντής πρέπει να είναι κοινωνός των αναγκών του πεδίου της πράξης, της διακριτής κουλτούρας του σχολείου και των προτεραιοτήτων του προσωπικού και των γονέων (Ntinas, 2008).
-

Βήματα

- Διερεύνηση της κυρίαρχης κουλτούρας
 - Διερεύνηση των αναγκών επιμόρφωσης
 - Ανάπτυξη δικτύων κοινωνικής και συναισθηματικής υποστήριξης των συναδέλφων (π.χ. τηλεφωνική γραμμή)
 - Κοινωνική αναγνώριση των προσπαθειών και του ρόλου τους
-

Διερεύνηση της κυρίαρχης κουλτούρας της ΣΜΕΑ

Η αλλαγή πρέπει να υιοθετείται με τρόπους που ευεργετούν την κουλτούρα της αγοράς.

Η αγορά είναι κάθε περιβάλλον στο οποίο το προϊόν ή διαδικασία επιλέγεται σε σχέση με τις εναλλακτικές γιατί αποδεδειγμένα παράγει μεγαλύτερα ευεργετήματα για τον επιλογέα (Pennypacker, 1986).

Αγορά και κουλτούρα

- Οι κουλτούρες κλίνουν προς τις πρακτικές που μεγιστοποιούν την πυκνότητα ενίσχυσης για τα άτομα μέλη των (Harris, 1981).
 - Ο βαθμός στον οποίο μια κουλτούρα αποδέχεται, ενσωματώνει και αντανακλά τη νέα γνώση εξαρτάται από τα ευεργετήματα αυτής της γνώσης (Johnston & Pennyacker, 1980).

Προβλήματα της Επιμόρφωσης

Μάθαμε γρήγορα ότι πολλές από τις ικανότητες ανάλυσης συμπεριφοράς που διδάξαμε στους δασκάλους δεν διατηρήθηκαν για μακρές χρονικές περιόδους. Οι περισσότεροι επέστρεψαν στους παλιούς τους τρόπους παρέμβασης μέσα σε ένα ή δύο μήνες μετά την ολοκλήρωση της επιμόρφωσης. Έξι μήνες μετά μόνο ένας στους 20 εργάζονταν όπως τους είχαμε εκπαιδεύσει. Αποφασίσαμε να εκπαιδεύσουμε τους διευθυντές να εκπαιδεύουν τους δασκάλους. Όμως ούτε οι διευθυντές εφάρμοσαν αξιόπιστα αυτά τα οποία είχαν μάθει.

Προβλήματα της Επιμόρφωσης

- ❑ Η αλλαγή στην συμπεριφορά των δασκάλων και των μαθητών δεν ήταν αρκετή να διατηρήσει την απαραίτητη συμπεριφορά του διευθυντή (Hopkins, 1987).
 - ❑ Η εκμαθημένη συμπεριφορά τείνει να εκτελείται στον όσο το πιο δυνατό ευκολότερο τρόπο (Skinner, 1957, σελ. 141).
 - ❑ Αν η επιμόρφωση είναι προαιρετική δεν είναι σίγουρο ότι θα συμμετάσχουν αυτοί που την έχουν μεγαλύτερη ανάγκη (Campbell, 2007).
-

Αντίσταση και επαγγελματική εξουθένωση

- Η αδυναμία αντιμετώπισης των προβλημάτων συμπεριφοράς και των αρνητικών συναισθημάτων που προκαλούν είναι η κύρια αιτία της επαγγελματικής εξουθένωσης και της μη παρέμβασης που μαστίζουν το πεδίο της πράξης (Ntinas, 2008' Ntinas, 2013).
 - Μήπως οι αντιστεκόμενοι είναι οι πιο εξουθενωμένοι και αυτοί που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη επιμόρφωσης;
-

Ο κατάλληλος διαχειριστής

Μια και μόνη αρετή
ΕΝΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗ

Άλλωστε αυτός δεν είναι και ο ρόλος του ειδικού παιδαγωγού; Να βάζει τον εαυτό του στη θέση του άλλου ώστε βλέποντας τα πράγματα μέσα από το δικό του πρίσμα να γίνεται κοινωνός των αναγκών του και εν τέλει σύμμαχός του; (Kaiser, 1993). Ε αυτό ας εφαρμόσουμε και για τους συναδέλφους μας και για όλους τους άλλους σημαντικούς παράγοντες αλλαγής της ποιότητας ζωής των μαθητών.

Ο κατάλληλος διαχειριστής

- Αν στραβά αρμενίζει το καράβι μπορεί να φταίει ο καπετάνιος, το πλήρωμα και η εταιρεία, αλλά ποτέ οι επιβάτες.
-

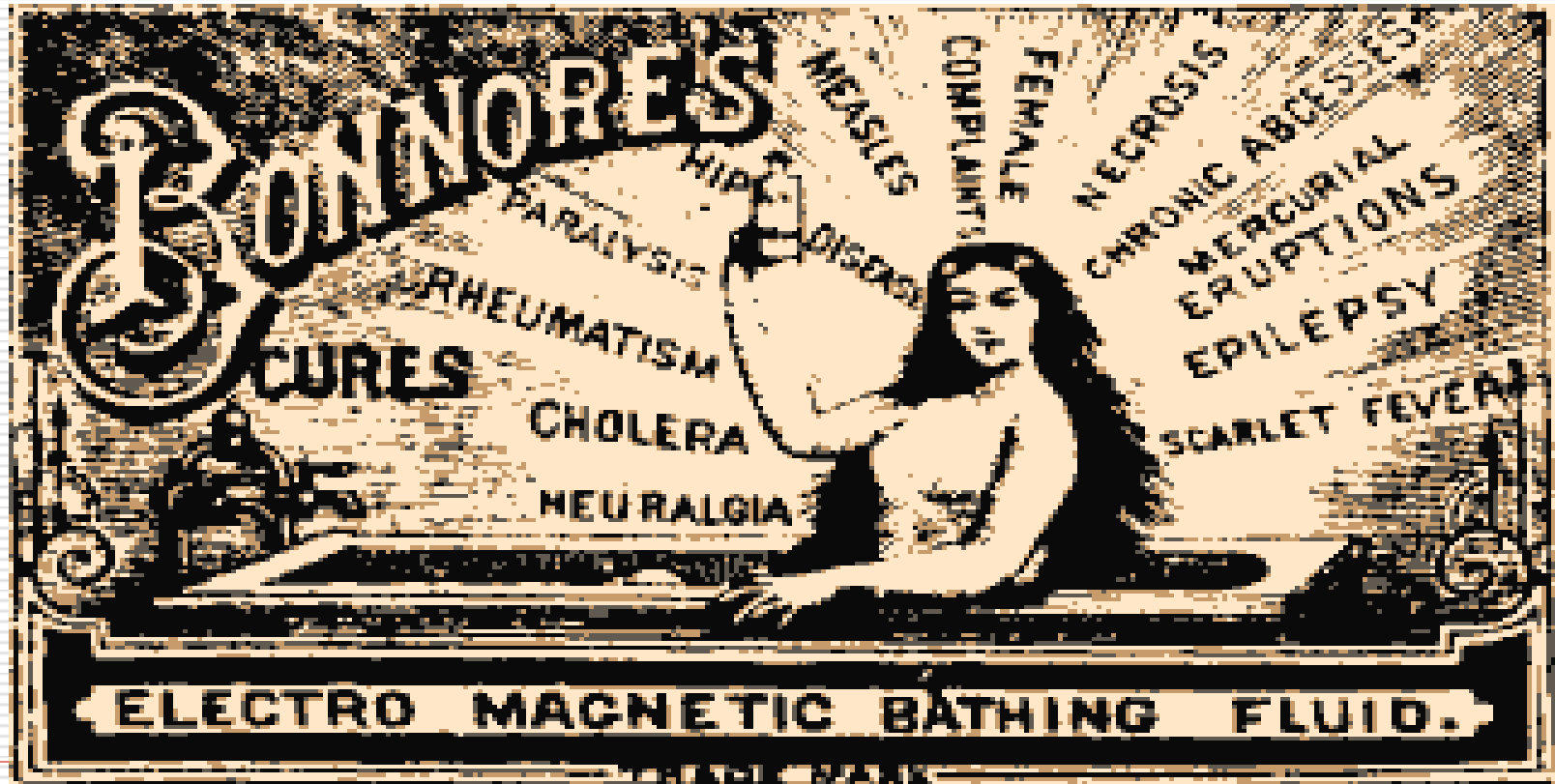
Σύνοψη

- ❑ Πολιτική διασποράς: *Από το πρέπει να το κάνω στο θέλω να το κάνω (Ntinas, 2013)*
 - ❑ *Ανάλυση των αιτίων της μη παρέμβασης και παροχή συναισθηματικής και τεχνικής υποστήριξης*
 - ❑ *Μια πολιτική τύπου Dr King που θα δίνει έμφαση στην απόσυρση των αρνητικών συνεπειών της μη παρέμβασης για τη λειτουργικότητα του ανθρώπου της πράξης*
-

Η ελκυστική πολιτική διασποράς του Dr King

- Απόσυρση των βίαιων ερεθισμάτων (*γκρίνια, κρεβατομουρούρα*)
 - Έμφαση στις επιπτώσεις για τη λειτουργικότητα του ατόμου
-

Ο Dr King μελέτησε τις ανάγκες της αγοράς.
Εμείς;

Πηγές

- ❑ Allen, D., James, W, Evans, J, Hawkins, S., Jenkins, R., (2005). Positive behavioural support: Definition, current status and future directions. *Tizard Learning Disability Review*,10, 2, 4-11.
 - ❑ Campbell, M.(2007).Cognitive representation of challenging behaviour among staff working with adults with learning disabilities',*Psychology, Health & Medicine*,12:4,407 -420
 - ❑ Carr, E. G., Dunlap, G., Horner, R.H., Koegel, R.L., Turnbull, A.P., Sailor, W., Anderson, J., Albin, R.W., Koegel, L.K., & Fox, L. (2002). Positive behavior support: Evolution of an applied science. *Journal of Positive Behavior Interventions*, 4,1, 4-16.
 - ❑ Foxx, R. M. (1996a). Translating the Covenant: The behavior analyst as ambassador and translator. *Behavior Analyst*, 19, 147-161.
 - ❑ Garmston, R., & Wellman, B. (1995). Adaptive schools in a quantum Universe. *Educational Leadership*, 52 (7), 6-12.
 - ❑ Georgiades, N. J., & Phillimore, L. (1975).The myth of the hero-innovator and alternative strategies for organisational change. In C. C. Kiernan & F. P. Woodford (Eds.),*Behaviour modification with the severely retarded* (pp.313–319). New York: Associated Scientific
 - ❑ Harris, M. (1981). *America now: the anthropology of a changing culture*. New York: Simon and Schuster.
 - ❑ Hopkins, B. L. (1987). Comments on the future of Applied Behavior Analysis. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 20, 4, 339-346.
 - ❑ Horner, R. H. (1994). Functional assessment: Contributions and future directions. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 27, 2, 401-404.
 - ❑ Horner, R., & Carr, E.G. (1997). Behavioral Support for Students with Severe Disabilities. Functional Assessment and Comprehensive Intervention. *Journal of Special Education* 31 ,1 84-104
 - ❑ Jacobson, J. W. (2000). Early intensive behavioral intervention: Emergence of a consumer-driven service model. *Behavior Analyst*, 23, 149-171.
 - ❑ Johnston, J. M., & Pennypacker, H. S. (1980). *Strategies and tactics of human behavioral research*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
-

Πηγές

- ❑ Kaiser, A. P. (1993). *Invited Response. Understanding human behavior: Problems of science and practice*. Journal of the Association for Persons with Severe Handicaps, 18, 4, 240-242
 - ❑ Reid, D.H. (1991). Technological behavior analysis and societal impact: A human services perspective. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 24, 3, 437-439.
 - ❑ Ntinis, K. M. (2006). *PBS training in Greece. Implications for the dissemination of PBS in Europe*. Third International Conference of APBS. Reno Nevada: March 2006.
 - ❑ Ntinis, K. M. (2008). Factors leading to teachers' resistance towards functional behavior assessment. Implications for school administrators. *TIZARD Learning Disability Review*, 13, 2, 10-14
 - ❑ Ntinis, K. M. (2009). British teachers' perspectives on matters of intervention towards self-injurious behaviour. *British Journal of Developmental Disabilities*, 53, 2, 109, 129-143.
 - ❑ Ntinis, K. M., Asteriou-Yerofoka, S., Yiannaros, V., Koutsouridis, I., Papadimitriou, A., & Nana, A. (2007). Greek special educators' behavior analytic skills. *Behavioral Interventions*, 22, 153-164.
 - ❑ Ntinis, K. M. (2013). Self-injurious behaviour, Non-interventionism and Practitioners' needs. Implications for training and managerial support. Submitted in the Journal of Intellectual Disabilities.
 - ❑ Pennypacker, H. S. (1986). The challenge of technology transfer: Buying in without selling out. *The Behavior Analyst*, 9, 147-156.
 - ❑ Weigle, K. (1995). *The effects of functional analysis information on ratings of treatment acceptability and effectiveness*. Unpublished Master's thesis. Morgantown: West Virginia University.
 - ❑ Skinner, B. F. (1957). Verbal behavior. New York: Appleton-Century-Crofts.
-